

Teresa Raich (1928-2016): fortalesa, perseverança i vocació pels més febles

Dm, 31/05/2016 per Eduard Ibáñez

[Apunts eticopolitics](#)

El passat mes de gener ens va deixar, als 87 anys, la Teresa Raich Agea, membre de Justícia i Pau de Terrassa.

La seva fortalesa davant les adversitats de la vida i, sobretot, la seva vocació exemplar per la cura de les persones, especialment les més vulnerables, ens deixen un record inesborrable.

Va ser una dona extraordinària que, des de la fe, amb generositat, senzillesa i gran discreció, va fer real l'exhortació de Jesús de Natzaret en el Sermó de la Muntanya: feliços els pobres en l'esperit, feliços els nets de cor, feliços els que ploren, feliços els qui tenen fam i set de justícia, feliços els pacificadors, perquè d'ells és el Regne del Cel. Això la fa per a nosaltres un referent de vida autèntica i m'empeny aquí a fer memòria de la seva vida.

Una llarga i intensa trajectòria vital

La Teresa va néixer a Terrassa l'any 1928, on va viure pràcticament tota la seva vida, tret d'un breu parèntesi a Barcelona durant la infància. Filla d'una família treballadora vinculada al tèxtil, va perdre el pare als 14 anys, mort jove a causa d'una malaltia. La seva mare, la Conxita, va haver de treballar de valent per sostenir els seus dos fills. L'ajut de l'avi matern va ser clau en aquella època, malgrat que va patir l'empresonament per motius polítics en els primers anys del franquisme.

De la seva mare, a la Teresa li agradava de recordar un fet que és significatiu dels valors que li va transmetre. En plena guerra civil, la mare, malgrat ser d'una família identificada amb l'esquerra, va tenir prou conviccions i audàcia com per aprofitar la seva feina de telefonista a Les Fonts per alertar diferents persones a fi d'evitar que fossin assassinades per les patrulles incontrolades de la FAI.

Durant la seva infantesa, la Teresa va ser alumna de les Carmelites Vedrunes de Terrassa, que segurament van contribuir a formar-la en la fe i en els valors ètics

que la van orientar tota la vida. Acabada l'etapa escolar, la Teresa va fer els estudis de Comerç, que li permeteren treballar com a comptable en el negoci d'un oncle seu.

Ja de jove va mostrar una clara vocació de compromís social i cristià, implicant-se en la Confraria Teresiana i en el Cercle Social Catòlic.

Als 28 anys (1956) va contraure matrimoni amb en Jaume Rosaura, fill d'una família veïna, amb qui tingué quatre fills: Joan (1957), Montserrat (1958), Jaume (1960) i Concepció (1963).

Però l'adversitat va fer que l'any 1967 el seu marit patís, amb 41 anys, un ictus cerebral que va deixar-li greument afectada la mobilitat, la parla i altres capacitats cognitives. Això va suposar un greu daltabaix, atès que va obligar a tancar el taller de maquinària tèxtil que regentava, acomiadant la plantilla. La minsa paga que li quedà va deixar la família en una situació econòmica molt complicada, que només es va poder gestionar amb l'ajut del seu entorn.

La Teresa, a més d'ocupar-se intensament del marit i dels quatre fills, es veié obligada a buscar un treball remunerat. En un primer moment es va reincorporar al despatx on ja havia treballat, fins que se li presentà l'ocasió de dedicar-se professionalment a la seva millor vocació, la de tenir cura de les persones: l'any 1971 començà a treballar al Taller Ocupacional de la Fundació President Amat-Roumens (FUPAR), adreçat a persones amb discapacitats psíquiques. A la satisfacció de treballar en una tasca que l'omplia personalment, s'hi afegia també una nova oportunitat per al seu marit. En Jaume, malgrat les importants limitacions físiques que patia, va poder també ser contractat pel mateix Taller en tasques de supervisió, cosa que li va permetre tornar a treballar i sentir-se reconegut, a més de millorar els ingressos familiars.

L'activitat laboral de la Teresa anava més enllà del seu horari laboral i va continuar molt temps després de la seva jubilació, l'any 1990. Les filles recorden les seves visites a les famílies, si calia en diumenge. I recorden que fins i tot havia acollit a casa algunes de les persones vinculades al centre quan no tenien altre lloc on anar.

Enmig de tot això, la Teresa va haver de viure nous esdeveniments difícils. L'any 1972 el seu fill Joan pateix un gravíssim accident de muntanya que el va tenir força mesos a l'hospital. El 1978, un nou accident del mateix Joan, aquesta vegada de circulació, a Manresa, el va fer debatre's durant dies entre la vida i la mort. I just recuperat, un mes després, el novembre del mateix any, mor el seu marit Jaume, als 52 anys, debilitat progressivament per la malaltia. Temps més tard havia de patir encara nous esdeveniments que li van travessar el cor. L'any 1999 moria sobtadament, en els últims mesos d'embaràs, l'esposa del seu fill Jaume, perdent la criatura. Set anys més tard, moria també el mateix Jaume, als 46 anys, a causa d'una malaltia fulminant.

Val a dir que la Teresa va ser per als fills i néts un puntal important. Fins als seus darrers dies, els reunia setmanalment a tots en un dinar familiar a casa seva, que preparava amb tot l'amor i dedicació. Una vegada al mes els convidava a tots a dinar al restaurant solidari *La Trobada*, de Terrassa, per contribuir així a l'èxit d'aquesta iniciativa a favor de persones amb dificultats per accedir al treball. Els seus fills i néts han decidit, després de la mort de la Teresa, mantenir aquest

costum.

Compromís social amb els més vulnerables

Les adversitats de la vida no van aturar mai l'energia vital de la Teresa, ni la seva vocació pel compromís social, ans al contrari. Després de la mort del marit i a mesura que els fills s'anaven fent grans, la Teresa volgué ser útil més enllà de l'àmbit familiar i laboral.

Amb aquest esperit, la Teresa es va oferir a gestionar l'arxiu i la secretària del despatx parroquial de la Parròquia de la Santa Creu, del qual es va ocupar voluntàriament de forma setmanal durant una trentena d'anys. Alhora, la vinculació amb aquesta Parròquia la va portar a participar durant anys en un grup d'estudi bíblic, a fi de formar-se més sòlidament en els fonaments de la fe.

Però la seva inquietud social anava més lluny. Volia servir, des de l'Església de base, a la promoció dels col·lectius més desfavorits de la ciutat. L'any 1981 se celebrà a Terrassa l'Assemblea del Poble de Déu, i s'implicà en la Comissió d'Afers Socials. Va ser des d'aquí que va conèixer la tasca de Justícia i Pau, entitat eclesial creada l'any 1968 a l'Arquebisbat de Barcelona per a la promoció dels drets humans, la justícia social i la cultura de la pau, com un fruit del Concili Vaticà II. De la relació amb aquesta entitat va sorgir la iniciativa de promoure, conjuntament amb Mn. Manolo Seliva i altres persones, la creació d'una comissió de Justícia i Pau a Terrassa, que es va fer realitat cap a l'any 1983.

Des d'aleshores fins pràcticament al final de la seva vida, la Teresa va ser un dels membres més actius d'aquesta Comissió, que sempre ha intentat ser una veu adreçada a defensar la dignitat humana i a conscienciar sobre les problemàtiques socials de la ciutat, del país i del món. Feia una permanència setmanal al local de la Comissió al carrer Blasco de Garay número 34, cada dijous de 7 a 8 del vespre. Els seus companys de la Comissió destaquen la seva fidelitat durant tots aquests anys i la seva constància en la lluita contra totes aquelles situacions que considerava injustes.

Entorn de l'any 1992, des d'aquesta Comissió de Justícia i Pau va sorgir la que seria possiblement la seva implicació social principal: l'acompanyament personal de reclusos. La construcció a Terrassa per part de la Generalitat del Pavelló Penitenciari de l'Hospital de Terrassa, adreçat a l'internament de presos malalts, va donar immediatament la idea a la Comissió. Calia oferir un suport humà a aquestes persones, sovint en situació de gran sofriment, abandonades per les seves famílies i, de vegades, vivint l'última etapa de la seva vida. Era necessari mostrar així un testimoni cristià de preocupació pels últims, pels més exclosos de la nostra societat, oferir esperança i, si fos possible, oportunitats per refer la vida.

Un cop obtinguda l'autorització oficial per entrar-hi, es va constituir un equip de voluntariat que va començar a realitzar visites regulars. Així, durant més de vint-tres anys, cada dissabte a la tarda, la Teresa, juntament amb la resta de l'equip (amb la Magda i la Loli, més tard la Chelo, el Marc, el Paolo...), es va dedicar a visitar els interns ingressats a l'Hospital. Hi va anar fins a l'últim dissabte abans de caure malalta, com així queda registrat a la llibreta on ella anotava l'actuació feta en cada visita.

La seva prioritat i la de l'equip era clara: els interns amb poc o nul suport familiar o social, molt sovint estrangers. L'objectiu era escoltar-los activament i interessar-

se per la seva vida, animar-los, oferir camins de futur, fer-los companyia, ajudar-los a sentir-se persones i a recuperar l'autoestima, acompanyant-los durant el compliment de la condemna. Ser al seu costat en els moments de sofriment, tristesa o alegria, en el procés de la seva malaltia o, de vegades, en el camí de la mort. Fins i tot, en alguns casos, ser presents en les seves exèquies quan no hi havia ningú més.

Quan era necessari, la Teresa contactava amb familiars i amb advocats dels interns, o amb els professionals dels centres penitenciaris i d'altres institucions, per tal d'ajudar a solucionar problemes o millorar la seva situació. Aquesta tasca la va portar a nombroses presons, visitant fidelment durant anys els interns que havia conegut al Pavelló Penitenciari hospitalari: a Brians I i II, a la Model de Barcelona, a Quatre Camins... en contínues peregrinacions que no va deixar fer fins que, als 86 anys, ja no s'atrevia a conduir el seu vehicle més enllà dels entorns de Terrassa.

La Teresa tenia la capacitat de crear vincles sòlids i per això continuava visitant i preocupant-se durant anys per molts dels interns un cop ja havien assolit la llibertat.

Malgrat l'edat, la seva capacitat de lluita semblava no esgotar-se mai. Recordo bé com sovint demanava la meua opinió i la d'altres advocats davant de problemes complexos d'alguns interns a fi de trobar-hi possibles sortides. I també quan, amb la resta de l'equip, van demanar insistentment al Director General de Serveis Penitenciaris, fins aconseguir-ho, que s'atorgués als interns en fase terminal la possibilitat de fumar en el centre, evitant així angoixes addicionals. O la seva queixa escrita a la mateixa consellera de Justícia, perquè un absurd burocràtic havia bloquejat el seu accés a la presó Model de Barcelona, fins aconseguir que el Departament solucionés el problema.

Val a dir que la Teresa es va implicar a fons en la dura realitat del món de la presó, des d'una preocupació constant per la reinserció social i per la dignitat dels reclusos. Li costava d'entendre la legitimitat moral d'un sistema penal que fa tant de mal a les persones i que sembla destinat preferentment a tancar els qui procedeixen dels ambients més pobres i marginals. Per a això, participava en múltiples debats i jornades sobre aquestes qüestions. Amb l'ànim constant de millorar la seva aportació i ajudar a fer xarxa, no es perdia cap dels cursos de formació i les nombroses trobades de voluntaris de presons organitzats per Justícia i Pau o pel Secretariat de Pastoral Penitenciària.

En tot aquesta llarga i intensa militància, la Teresa va mostrar sempre una extraordinària constància i perseverança per aconseguir les fites que es proposava i una total intolerància davant de la injustícia.

Com a reconeixement per la seva activitat cívica, va ser nomenada Terrassenca de l'any 2011 en el certamen anual del Cercle Social Catòlic.

Malauradament, una malaltia fulminant se l'ha emportada, estroncant de cop una vida que, tot i els seus 87 anys, semblava tenir empena per seguir ajudant les persones més vulnerables durant força temps més.

Gràcies, Teresa, pel teu compromís i la teva fidelitat com a mare, esposa, àvia, cuidadora, treballadora, activista dels drets humans, voluntària de presons... Gràcies per ajudar a cridar l'atenció sobre els empresonats, tan oblidats i

menyspreats per la nostra societat i per donar-los consol i esperança. Gràcies pel teu mestratge i pel teu insubornable testimoni en favor dels més febles, en defensa dels últims de la nostra societat.